

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2024

No 4

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 882 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 30-aprelda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Organizational Behavior and Leadership.....	10
Ibrokhim Gulomov	
Baliqchilikda klasterlarini tashkil etishning nazariy asoslari	18
Olim Murtazayev, Muydinov Olim Bekmuratovich	
Оценка состояния привлечения инвестиций в сферу туризма Узбекистана и механизмы управления	24
Арзиматов Бобирмирзо Зокирджон угли	
Biologik aktivlar buxgalteriya hisobni milliy va xalqaro standartlarga muvofiq takomillashtirish masalalari ...	27
Axmadaliyeva Zebo Abduxalimovna	
Aholi yashash joylarida yong'in risklarini bartaraf etish xizmatlardan foydalanish imkoniyatlari	32
Aziz Zikriyoev	
O'zbekistonda ilmiy darajali kadrlar tayyorlash tizimi boshqaruvining tashkiliy tuzilmasi va vazifalari.....	40
Beknaeva Shaxnoza Vladimirovna	
Mintaqaviy turizmning iqtisodiyot rivojlanishiga ta'siri (O'zbekiston turistik xizmatlar bozori misolida).....	45
D. B. O'roqova	
Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ko'paytirishning asosiy yo'llari.....	50
Ibrohimov Boburmirzo Baxtiyor o'g'li, Sayfiddinov Sarvarbek Anvarbek o'g'li	
Sanoat korxonalarining aksiyalar bozoridagi faoliyati tahlili: muammolar va yechimlar	55
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
Qurilishda modernizatsiya va diversifikatsiya qilish asosida yangi ishlab chiqarish quvvatlarini oshirish	63
Islamov Ozodjon	
Sanoat korxonalari innovatsion salohiyatini oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish yo'llari.....	67
J. K. Boymurodov	
Mamlakatda yashil iqtisodiyotni rivojlantirish yo'nalishlari	72
Kadixodjayeva Nilufar Raxmatullayevna	
BlokchEYn texnologiyalari yordamida raqamli iqtisodiyotni o'zgartirish	77
Karabayev Rustam Zafarovich, Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida zamonaviy mehnat bozorining rivojlanishi	84
Layli Mirzayeva	
Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirishda investitsion resurslardan samarali foydalanish mexanizmlari.....	88
Luiza Komilovna Xaydarova	
Umumta'lim muassasalari sonining ekonometrik tahlilini pedAgogik metodlar yordamida amalga oshirish....	93
Ravshanova Muhayyo Maxmanazarovna	
O'zbekiston tarixiy shaharlarida turistik faoliyati shakllanishi va ularni boshqarishning nazariy asoslari.....	98
Meliqulov G'ayrat Abdug'afforovich	
Iqtisodiy rivojlanish va ilmiy tadqiqot rivojlanishining havo ifloslanish darajasiga ta'siri	105
Murodullayev Kamoliddin Sherzod o'g'li, Sadibekova Bibisora Djapparovna, Turdiqulov Farrux Ravshanjon o'g'li	
Hududlarni rivojlantirish va "yashil iqtisodiyot"ni shakllantirishning ekologik muammolari.....	110
Maxkamov Saidafzal Saidkamol o'g'li, Yigitaliyeva Dilnavo Mansurjon qizi	
Ekoturizm obyektining tasniflanishi va alohida xususiyatlari	116
Qodirov Azizjon Anvarovich	
Mamlakatimiz oliy ta'lim tizimida sifat menejmentidan foydalanishning konseptual asoslari	121
Saidqulova Furuza Farmonovna	
Bo'lajak iqtisodchilarning kasbiy kompetensiyalari.....	125
Shukurova Marifat Xodjiakbar qizi	
Ta'limning bosqichlari va ularning inson kapitalini shakllantirishdagi ahamiyati	129
To'rayeva Hurriyat To'yqulovna	

Hududlarda to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb etish dasturini amalga oshirishda marketingni rivojlantirish yo'llari	136
Xamidov O. X., Tojiyeva A. F.	
Investitsiyalar marketingining strategik aspektlari.....	143
Xodjamberdiyeva Dilnoza Bahtiyorovna	
Xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsion muhit jozibadorligini oshirishga nazariy qarashlar	149
A. Bektemirov, A. A. Abdurahmonov	
Qishloq xo'jaligi raqobatbardoshligini oshirishning ilg'or xorij tajribasi	154
Abdulloev Asliddin Junaydullayevich, Ochilov Narzullo Fayzulloyevich	
Sanoat ishlab chiqarish tizimining investitsion xususiyatlari.....	159
Yodgorova Xalima To'liqinovna	
Turizm sohasi uchun yuqori malakali kadrlarni tayyorlashda davlat va xususiy sherikchilikning o'zaro bog'liqligi tahlili.....	165
Raxmatov Adxam Itolmasovich	
Mamlakatimizda turizm tashkilotlari faoliyatini qo'llab-quvvatlash maqsadida marketing instrumentlari orqali samarali tizim yaratish.....	169
Suyunova Kamilla Baxromovna	
Qishloq xo'jaligida agrokimyo xizmatlar ko'rsatishning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo'llari	173
Tabayev Azamat Zaripbayevich	
Yashil iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilishni faollashtirish muammolari	178
Xomitov K. Z., Masharipova S. R.	
Considerations on the Problem of Illegal Migration and Human Trafficking	183
Azamatova Gulmira Bayirbekovna, Otarbayeva Guljan Kobeyevna	
Sustainable Development and Environmental Economics in Uzbekistan: A Focus on Carbon Pricing and Renewable Energy	186
Muhammadiyev Po'latjon Ilhomjon o'g'li, Urganbayeva Dilnoza Toxtasinovna	
The use of Digital Technologies in the Provision Of Utilities to the Population	192
Mamanazarov Oybek Shomurodovich, Inoyatova Durdona Shoxaydarovna, Alijonov Jamshid Alijon o'g'li	
The Current State of the Digital Economy in the Agrarian Sphere: Problems and Solutions	196
Babadjanov Abdirashid Musayevich	
Behavioral Theory of the Firm.....	201
Egamberdieva Oydin Abror qizi	
The Role of Information Technologies in Increasing the Capitalization of Commercial Banks	207
Egamova Makhfurat Esanovna	
Финансовые риски в исламском финансировании для внедрения в Республики Узбекистан	211
Абдуллоев Фуркат Олимджонович	
Совершенствование методологии экспертизы инвестиционных проектов	216
Бекимбетова Гулнора Маратовна	
Методические подходы к формированию механизмов стратегического управления развитием химической отрасли.....	223
Бибутова Шахло Саъдуллаевна	
Меры по снижению доли теневой экономики в стране.....	228
Махмудова Юлдузхон Бахромжон кизи, Сафаров Гиёсиддин Абдуллаевич ўғли	
Формирование национальной инновационной системы – одна из приоритетных задач повышения конкурентоспособности Республики Узбекистан	232
Н. М. Махмудов, А. А. Алиев, З. А. Мирзоев	
Мониторинг и анализ современного состояния и развития промышленности в Узбекистане.....	237
Назарова Раъно Рустамовна, Исмоилова Малика Дилшодовна	
Цифровая платформа как инструмент трансформации бизнес-процессов.....	243
Раупов Жамшид Рашидович	
Роль применения ключевых показателей эффективности труда на предприятиях.....	249
Рахматуллаева Шахноза Хамидовна	

Влияние цифровой трансформации на инвестиционную привлекательность Узбекистана.....	255
Саитхамолов Мухаммадхожа Сабирходжа угли, Маркабаева Жансая Айбек кызы	
Организация и координация методической помощи при управлении педагогическими кадрами	261
Хакимова Майя Юрьевна	
Интеграция узбекистана в мировое экономическое содружество путем унификации бухгалтерского учета на основе МСФО	266
Зарипова Саёхат Зафаровна	
Tijorat banklari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashni rivojlantirish imkoniyatlari.....	271
Abduqodirova Ozoda Anvarjon qizi	
Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslarga ajratilgan kreditlarning joriy tahlili.....	276
Abdusalomov Jaxongir O'ktam o'g'li	
Globalashuv sharoitida mamlakatimizda sug'urta bozorini raqamlashtirishning ahamiyati	282
Anvarova Z.	
The Role of Parents and Teachers in Promoting a Healthy Lifestyle in Children.....	286
Axtamov Djamshed Baxromovich	
A Study of the Importance of Green Economy in Uzbekistan Sustainable Economic Development and its Measurement Indicators in Relation to Environment.....	291
Ataniyazova Maksuda Baltayevna, Tairova Zarnigor Mammot qizi	
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot tuzishning zarurligi.....	296
Avazov Iloxom Ravshanovich	
Foydani soliqqa tortish obyekti sifatidagi iqtisodiy tarkibi.....	301
Axrorov Zarif Oripovich	
Surxondaryo viloyatida aholining uy-joy bilan ta'minlanganlik darajasini tahlili.....	309
Ibragimov Qobil To'xtamishovich	
Review of Methodological Approaches to Enterprises Financial Condition Analysis.....	314
Ismailova Maxbuba Mirxalilovna	
Innovatsion rivojlanish sharoitida xizmat ko'rsatish sohasini tasniflanishining nazariy va ilmiy asoslari.....	319
Masharipova Manzura Alimbayevna	
Korxonalarda benchmarking strategiyalarini qo'llashning ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlari.....	325
Narziyeva Dilafiruz Muxtorovna	
Davlat budjetining soliqsiz daromadlari shakllanishini takomillashtirish yo'llari.....	330
O'ktamova Nargiza Narzulla qizi	
Mamlakatimizda sanoat ishlab chiqarishi korxonalarining rivojlanish holati tahlili.....	334
Olimov Maqsudjon Komiljon o'g'li	
Moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobotni moliyaviy hisobotning xalqaro standartlar talablari asosida tuzish.....	339
Pardayeva Zulfizar Alimovna	
Raqamlashtirish sharoitida qo'shma korxonasi faoliyatining tahlili.....	343
Rashidov Jamshid Xamidovich	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning rivojlanishida oilaviy tadbirkorlikning o'rni.....	348
Raximov Baxromjon Ibroximovich, Saloxiddinov Zuxriddin Nuriddin o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida xizmat ko'rsatishning ilmiy asoslari.....	352
Suyunov Asror Baxtiyorovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida telekommunikatsiya sohasini rivojlantirish ilmiy asoslari.....	356
Toshmatov Salohiddin Zayniddinovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarni joriy etishning huquqiy masalalari.....	360
Turg'unov Saloxiddin Jamol o'g'li, Mirzayeva Mohidil Vohidovna	
Zamonaviy sharoitlarda korxonalarning moliyaviy baqarorligini yaxshilash masalalari	366
Usmanova Guljahon Ulug'bek qizi	
Franshizalarni jalb qilishda davlat boshqaruvi tizimida marketing tadqiqotlarining ahamiyati	371
Xodjayev Anvar Rasulovich	

Transport Decarbonization Strategy.....	377
Yarashova Vasila Kamalovna, Muradov Bekzod Xidirnazar ugli	
Temir yo'l transportida ishlab chiqarish faoliyatining iqtisodiy samaradorligini oshirish	382
Yermatova Dilnoza Axmadjonovna	
Iqtisodiyotda davlat ishtirokini qisqartirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari	387
Yuldashev Xusniddin Abdullayevich	
Issiqlik ta'minoti xizmatlarini ko'rsatish samaradorligi va sifatini baholash ko'rsatkichlari tizimi	390
Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev	
Issiqlik ta'minoti xizmatlari sifatiga ta'sir etuvchi omillar va ularni baholash	394
Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev	
Jismoniy shaxslarning mol-mulkiga soliq solishni takomillashtirish.....	399
Abdullayev Zafarjon Alijonovich, Zaydullayev Abduhabib Boliqul o'g'li	
Sug'urta tashkilotlarida hisob siyosatini ishlab chiqishning ahamiyati.....	404
Abduraimova Maftunaxon Axmatovna	
Bank risklarini boshqarishning xalqaro tajribalari.....	409
Abdurasulov Jaxongir Abduvaliyevich	
Tadbirkorlik subyektlari ijtimoiy ma'sulligini ta'minlash mexanizmining amal qilish darajasi	416
Bayisbayev Javlon Nurlanovich	
Qishloq aholisining qishloq xo'jaligida bilim va innovatsiyalarni o'zlashtirishga ta'sir etuvchi omillarni iqtisodiy baholash (Samarqand viloyati misolida).....	421
Bozorova Lobar Nuralevna	
Направления совершенствования инновационных стратегий в деятельности промышленных предприятий	427
Дониерова Зухрабону Алишер кизи	
Mol-mulk solig'ining korxonalar faoliyatiga ta'siri.....	432
Qudiyarov Kishibay Ramatullayevich	
Banklar reytingini aniqlash va barqarorligini ta'minlashning ustuvor yo'nalishlari.....	438
Maxmudov Omon Tuxtayevich	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida tijorat banklarining aktiv va passiv operatsiyalarini innovatsion usullar orqali boshqarishni takomillashtirish	442
Mo'minova Ma'suda Baxtiyarovna	
Auditorlik tekshiruvini dasturiy ta'minot asosida tashkil etish: muammo va yechimlar.....	447
Nazarova Kamola Sattoral qizi	
Ishlab chiqarish infratuzilmasini rivojlantirishning davlat tomonidan tartibga solish konsepsiyasi.....	453
Normurodov Xusan Eshmaxmatovich	
O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning ahamiyati hamda uni rivojlantirish istiqbollari.....	460
Nurullayeva Shaxnoza, Saydullayeva Saodat	
Tijorat banklari inson kapitali samaradorligini baholashda KPI ko'rsatkichlaridan foydalanish mexanizmlari	467
Turaeva Mastura Kurbanovna	
Сущность и особенности инвестиционно-строительного процесса	471
А. Бектемиров, Б.М.Абдувалиев	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarni boshqarishning dolzarb masalalari.....	478
Saidov Hayotjon Raxmatulloyevich	
Tijorat banklarida kredit operatsiyalari hisobini takomillashtirish.....	482
Sa'dullayeva Asalxon Muzaffarovna	
Ko'p tarmoqli fermer xo'jaliklarining raqobatbardoshlikni baholash usullari	485
Abdulloyev Asliddin Junaydullayevich, Teshayev Mirolim Djumayevich	
Tadbirkorlik subyektlarida soliq yukini optimallashtirish mexanizmi	490
To'xsanov Qudratillo Nozimovich	

Davlat sektorida ichki audit tadbirlarini umumiy rejalashtirish	495
Xamidova Z. U.	
Aholi moliyaviy savodxonligini oshirish va uning ahamiyati.....	501
Xudayarova Xurshida Abdunazarovna	
Kambag'allikni qisqartirishning xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	505
Xudoyberdiyev Jamshid Juraboy o'g'li	
Oliy ta'lim muassasalarida buxgalteriya hisobi va ichki auditni takomillashtirish	511
Shaymatova Nargiza Ashurovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida sug'urta xizmatlari.....	516
Shodmonova Odina G'ofur qizi	
Fuqarolar davlat pensiya ta'minoti tizimining amaldagi holati tahlili.....	520
Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li	
Aholiga bank xizmatlari ko'rsatishning ijtimoiy ahamiyati.....	525
Eldor Uskanov	
Innovatsion boshqaruvning ilg'or xorijiy tajribalari	530
Yusupova Jamila Karamatdinovna	
Neft-gaz korxonalari moliyaviy-iqtisodiy faoliyati natijalari tahlili ("O'ZBEKNEFTGAZ" AJ misolida)	534
Umurzoqov Jamoliddin Sherbekovich	
Korxonalarda savdo marketing faoliyati samaradorligini baholash	541
Sobirov Azizbek Avzbekovich	
Moliyaviy firibgarliklarga qarshi kurashishda raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari.....	548
Gadaev Ismat Yadgarovich	
Hududlarda islom iqtisodiyoti tamoyillari asosida amalga oshirilgan investitsion loyihalar: to'siqlar va yechimlar	551
Irgasheva Gulbahor Sodiqovna	
O'zbekistonda investitsiyalardan samarali foydalanish asosida oziq-ovqat sanoati samaradorligini oshirish yo'llari	554
Kobilova Nasiba Xurramovna	
Foreign Economic Relations as a Factor of Effective Functioning of the Economy	561
Bakhodurova Sulkhiya Azizkhodjaevna, Li Marina Rudolfovna, Mukhtarova Donata Ravshanbekovna, Romashkin Roman Anatolyevich	
Modern Approaches to the Organization and Development of the Consumer Services Market	566
Musyeva Shoira Azimovna	
Ishlab chiqarish siklini qisqartirishning iqtisodiy samaradorligi.....	570
Odina Nabiyeвна Tuychiyeva, Nazarova Latofat Toirjon qizi	
Asalarichilik mahsulotlari bozorida marketing strategiyasini amalga oshirish.....	575
Rashidova Xadicha Tursunalievna	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida bank faoliyatini iqtisodiy-matematik modellashtirish yo'llari	581
Raxmanov Mexridin Sindarovich	
Korporativ boshqaruv amaliyoti bo'yicha hisobot tuzish bo'yicha xorijiy tajriba	586
Tashmatov Rustam Xusanovich	
Iqtisodiyotda davlat ishtirokini qisqartirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari	592
Yuldashev Xusniddin Abdullayevich	
Iqtisodiyotda turizm o'rnini statistik baholash uslubiyoti.....	595
Zilola Jumanova	
Финансовые риски в исламском финансировании для внедрения в Республики Узбекистан	602
Абдуллоев Фуркат Олимджонович	
Блокчейн-технология и информационная безопасность в цифровой экономике Узбекистана.....	607
Кадиров Алишер Исмаилович	
Цифровая платформа как инструмент трансформации бизнес-процессов	611
Раупов Жамшид Рашидович	

O'zbekistonda zamonaviy kabel va sim mahsulotlari ishlab chiqaruvchi korxonalar faoliyatiga nazar.....	617
Rashidova Odina Olimjon qizi	
Современные тенденции развития валютных отношений в Узбекистане	622
Камалов Камолатдин Кахрамонович	
Sug'urta sohasining O'zbekiston iqtisodiyotidagi o'rni	626
Sharobiddinov Akramjon Goyibbayevich	
Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishning xorij tajribasi va undan O'zbekistonda foydalanish yo'nalishlari	630
Fayziyeva Aziza Azamat qizi	
Modeling the Stackelberg strategy in a linear model (linear city) Hotelling.....	635
Musayeva Shaira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilkhomovna	
Mulkning kapitallashuvi darajasini iqtisodiy jihatdan amalga oshirish samaradorligini baholash uslublari.....	644
Norboyev Odil Abrayevich	
Tijorat banklarining kredit portfelini amaliy holati va ekonometrik tahlillari: ATB "Aloqabank" misolida.....	649
Norov Akmal Ruzimamatovich, Norova Nozima Nabiyeвна	
O'zbekistonda "yashil iqtisodiyot" muhitida kreditlash va moliyalashtirish imkoniyatlari	654
Taxir Urkinbayev	
Budjet tashkilotlarida ichki nazorat tizimini tashkil qilishning xususiyatlari.....	658
Abduraxmanov Ramazon Abdullayevich	
Chinese Commercial Banks Experience in Asset Diversification	663
Uktamova Nozima Narzulla kizi	
Sanoat taraqqiyotida ishlab chiqarish korxonalarini ustuvor rivojlantirish istiqbollari.....	667
Yadgarov Akram Akbarovich	
Анализ деятельности коммерческих банков Узбекистана по кредитованию физических лиц.....	673
Базарова Нигора Равшановна	
Mahalliy va xorijiy investitsiyalarni jalb etishning innovatsion jarayonlarga ta'sirini baholash.....	684
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo'llari	689
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Xusanov Faxriddin Jamoliddin o'g'li	
Tashqi mehnat migratsiyasi.....	694
O. N. Djurayev	
Raqamli iqtisodiyotda sanoat tarmog'ining davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishini baholash	699
Otaboyeva Dildora	
Nobank kredit tashkilotlarining moliyaviy xizmatlari sifatini oshirishning xorijiy mamlakatlar tajribasi	705
Raimov Xurshid Muxtorovich	
Tijorat banklarida moliyaviy injiniringni qo'llash istiqbollari	711
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich	
O'zbekiston Respublikasi moliya bozorida tijorat banklari faoliyati: muammo va yechimlar	716
Toymuxamedov Ibroxim Rixsiboevich, Jumaev Islombek Akram o'g'li	
Agrar ta'lim tizimida boshqaruv samaradorligini oshirish yo'llari	723
Boltayev Nurali Shiramatovich, Beglayev Uchqun Xurramovich, Abdiyev Izzat Risqiboyevich	
O'zini o'zi band qilgan shaxslardan olinadigan soliqlarni takomillashtirish orqali yashirin iqtisodiyotni jilovlash masalalari	731
Davranov Iskandar Jumayevich	
Iqtisodiy konsentratsiyalarni tartibga solish va nazorat qilishni takomillashtirish.....	738
Luqmanov Sharifxon A'zam o'g'li	
Role of Private and Public Kindergartens in Early Childhood Development	744
Makhmudova Munisakhon Abbos qizi	
"Yashil" enegriya quvvatlarini barpo etish iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash asosi sifatida.....	749
Muminova Elnoraxon Abduraimovna, Umarova Dilnoza Oybek qizi	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda CVP-tahlilni tashkil etishning muammoli jihatlari	754
Qlichev Baxtiyor Pardayevich	

Korxonada likvidlik riskini minimallashtirish orqali uning moliyaviy barqarorligini saqlab qolish	759
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Развитие международных торгово-экономических связей Республики Узбекистан	766
Ким Татьяна Валерьевна, Гофуржонов Шахрибону Бахромжон кизи	
Kapital qurilishni boshqarish samaradorligini oshirishning dolzarb masalalari	774
A. Bektemirov, M. U. Sarimsoqov	
O'zbekiston mehnat bozorida yoshlarning ish bilan bandlik darajasini oshirish.....	780
Mambetjanov Qahramon Qurbandurdiyevich, Bahromov Shahzod Fazliddinovich	
Роль имиджа в улучшении инвестиционной привлекательности высших учебных заведений.....	787
Жанзаков Бекзот, Жонузиков Мирзабек	
Innovatsion kichik tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha xorij tajribasi va uni mamlakat iqtisodiyotida qo'llash imkoniyati.....	795
Toshaliyeva Saodat Toxirovna, Eshqulova Dilorom Abduravupovna	
Перспективы развития банковского сектора в Узбекистане для иностранных туристов	802
Муминов Шахзод Низомиддинович, Каримова Азиза Махомадризовна	
Innovatsion faoliyat moliyaviy modellari va mexanizmlarini rivojlantirishning konseptual asoslari	806
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Qishloq xo'jaligi tarmoqlarini innovatsion rivojlantirish bo'yicha xorijiy tajribalar va ulardan respublikamizda samarali foydalanish yo'llari	814
Ishniyazov Baxrom Normamatovich	
Turistik xizmatlarining o'ziga xos xususiyatlari va marketing tadqiqotlari.....	819
Berdiqulova Iroda Rayimqulovna	
Qoraqalpog'iston qishloq xo'jaligi: asosiy muammolar va rivojlanishining ustuvor yo'nalishlari	823
Yeshimbetov Uktamjon Xudaybergenovich	
Iqtisodiyotning erkinlashtirilishi sharoitlarida kichik biznes sektori rivojlanishining imkoniyatlari.....	832
Botirova R. A., Sirojiddinov I. Q.	
Kriptoalyuta va blokcheyn tadqiqotlari: tendensiyalar va istiqbollar	835
Berdiqulov Jurabek	
Bank risklarni monitoring qilish tizimini takomillashtirish	837
Hamroyev Sherzod Axtamovich	
O'zbekiston hududlariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda ko'p qavatli "yashil" fermer xo'jaliklarini tashkil etishning ahamiyati	843
Turdimuratova Aziza Alisherovna	
Surxondaryo viloyatining mahalliy budjet daromadlarini oshirish yo'llari va uni arima modeli asosida prognozlash.....	846
Abdunazarova Shahnoza Norqo'chqor qizi	
Qishloq xo'jaligi tarmog'ining mamlakat iqtisodiyotidagi o'rni va undagi tarkibiy o'zgarishlarni statistik baholash.....	856
Zakirova Umida Maxamadaminovna	
O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatish korxonalarining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati	863
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
Turizm bozorini rivojlantirishda mehnat bozorining tutgan o'rni va ahamiyati	872
Berdiqulova Iroda Rayimqulovna, Berdikulov Jurabek	
Проблемы расчета определения и планирования прибыли предприятий в условиях модернизации экономики	876
Алиева С.С.	

AHOLI MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH VA UNING AHAMIYATI

Xudayarova Xurshida Abdunazarovna

PhD, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqola moliyaviy savodxonlikning turli olimlar tomonidan berilgan ta'riflarini, unga ta'sir etuvchi omillarni ochib berib, xorij tajribalariga asoslangan holda mamlakatda moliyaviy savodxonlikni oshirish yo'llari bo'yicha tavsiyalarga asoslangan.

Kalit so'zlar: moliyaviy savodxonlik, moliyaviy resurslar, omillar, munosabat, bilim, ko'nikma.

Abstract: This article reveals the definitions of financial literacy given by various scientists, the factors that influence it, and recommendations on ways to improve financial literacy in the country based on foreign experiences.

Key words: financial literacy, financial resources, factors, attitude, knowledge, skills.

Аннотация: В данной статье раскрыты определения финансовой грамотности, данные различными учеными, факторы, влияющие на нее, а также рекомендации по путям повышения финансовой грамотности в стране на основе зарубежного опыта.

Ключевые слова: финансовая грамотность, финансовые ресурсы, факторы, отношение, знания, навыки.

KIRISH

Bugungi kunda jamiyatning barcha sohalari juda tez o'zgarib bormoqda. O'zgarishlar moliyaviy sohada ham amalga oshirilib, ijtimoiy taraqqiyotning barcha so'nggi yutuqlariga mos kelmoqda. Hozirgi vaqtda moliyaviy soha inson hayotining yetakchi omillaridan biri bo'lib, u jamoat va shaxsiy hayotning deyarli barcha sohalariga ta'sir etmay qo'ymaydi. Shu boisdan joriy yillarga kelib ushbu sohada turli tadbirlarni amalga oshirishga doir keng tajriba to'plangan. Mamlakatimizda ham aholining moliyaviy savodxonligini oshirish bo'yicha keng ko'lamli loyihani amalga oshirish boshlangan va ushbu sohani takomillashtirishga qaratiladigan e'tibor yildan yilga oshib bormoqda. Bozor iqtisodiyoti voqeligi aholining jamg'arib boriladigan nafaqa fondi, sug'urta dasturlari va ipoteka sxemalarida keng ishtirokini talab etadi, bu o'z navbatida aholining nafaqalarini jamg'arish, uy joy bilan ta'minlash, ijtimoiy va tibbiy sug'urta bilan bog'liq masalalarini hal etishda bevosita yordam beradi. Shu bilan birga, yangi jamg'arma va sug'urta instrumentlarini qo'llash, moliya institutlari bilan samarali o'zaro munosabatlarga kirish, bank va sug'urta mahsulotlaridan samarali foydalanish aholidan yuqori darajadagi moliyaviy savodxonlikni talab etadi. Yuqoridagilardan ko'rinadiki moliyaviy bilimlarning oshishi, iqtisodiy taraqqiyotining eng muhim omillaridan biri hisoblangan fuqarolarning hayot sifati va farovonligini oshirishga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Bugungi kunda ko'pgina iqtisodiy adabiyotlarda, iqtisodiy lug'atlarda va ilmiy ishlarda moliyaviy savodxonlik tushunchasiga ko'plab ta'riflar berilgan. Ushbu tushunchalarning nazariy asoslarini ko'rib chiqadigan bo'lsak.

Xorij olimlaridan Lusardi va Mitchellilar "Moliyaviy savodxonlik-asosiy moliyaviy masalalar va unga tegishli atamalar haqidagi bilim bo'lib, u insonlarni moliyaviy qo'yilmalarni tushunish, o'qiy olish, nafaqaga chiqish rejasini ishlab chiqish va kundalik moliyaviy qarorlarga ta'sir qilishi mumkin bo'lgan voqealarga oqilona munosabatda bo'lish qobiliyatidir" ^[2] deb ta'rif berishgan. Yana bir iqtisodchi olim Schshab moliyaviy savodxonlikni insonning umr bo'yi moliyaviy farovonlik uchun moliyaviy resurslarini samarali boshqarishda o'z moliyaviy bilimlari va ko'nikmalaridan foydalanish qobiliyati deb ta'riflagan. Ushbu ta'rifning asosiy farqlovchi xususiyatlaridan biri shundaki, Schshab moliyaviy farovonlikni moliyaviy savodxonlik ta'rifining o'ziga xos bir xususiyati sifatida tan olgan ^[3]. Ba'zi tadqiqotchilar, masalan, Huston va Remund moliyaviy savodxonlikni insonlarga moliyaviy qarorlarni samarali qabul qilishga yordam beradigan mahorat deb ta'riflaganlar ^[4].

Kanada Moliyaviy iste'molchilar agentligi hujjatlaridagi ta'rifga ko'ra, "moliyaviy savodxonlik – bu mas'uliyatli moliyaviy qarorlar qabul qilish uchun bilim, ko'nikma va ishonchga ega bo'lishdir". Agentlik bilimni "shaxsiy moliyaviy masalalarni tushunish" sifatida; qobiliyatlarni "moliyaviy bilimlarni kundalik hayotda qo'llay olish qobiliyati" sifatida; ishonchni "muhim qarorlar qabul qilish uchun o'z-o'ziga ishonchga yega bo'lish" sifatida va mas'uliyatli moliyaviy qarorlarni "insonlarning o'z sharoitlariga mos keladigan tanlov qilish uchun olgan bilimlari, ko'nikmalari va ishonchlaridan foydalanish qobiliyati" sifatida ta'riflagan ^[5].

Iqtisodiy hamkorlik va rivojlanish tashkiloti (IHRT) hujjatlarida "Moliyaviy savodxonlik – bu shaxsiy moliyaviy farovonlikka erishish uchun asosli moliyaviy qarorlar qabul qilish imkonini beruvchi xabardorlik, bilim, ko'nikma, qadriyatlar va xulq-atvor kabi elementlarning majmui" ^[6] deb ta'rif bergan.

Yuqoridagi ta'riflardan xulosa qilish mumkinki, moliyaviy savodxonlikning standartlashtirilgan ta'rifi mavjud bo'lmasa ham, adabiyotlarga asoslangan holda moliyaviy savodxonlik yangi murakkab moliyaviy vositalarni tushunish va baholash uchun zarur bo'lgan asosiy moliyaviy ko'nikmalar; moliyaviy resurslarni boshqarish; iqtisodiy axborotni qayta ishlash; va moliyaviy farovonlikka erishish uchun moliyaviy rejalashtirish, boylik to'plash, pensiya va qarzar bo'yicha mas'uliyatli moliyaviy qarorlar qabul qilishlarni o'z ichiga oluvchi tushuncha sifatida ta'rif yetilishi mumkin.

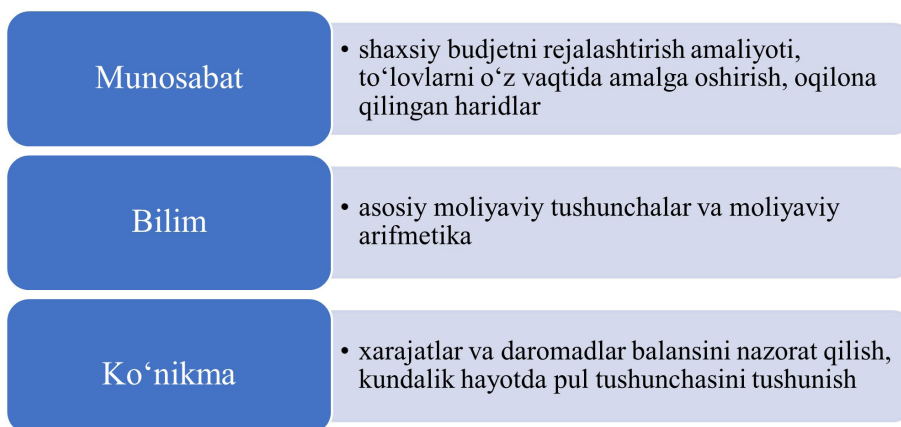
TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu maqolaning nazariy va ilmiy uslubiy asosi bo'lib iqtisodiy yo'nalishdagi turli manbalardan olingan ilmiy maqolalar, xorijiy iqtisodchi olimlarning aholi moliyaviy savodxonligini oshirish masalalari bo'yicha tadqiqotlari, mutaxassislarining fikr-mulohazalarini tahlil qilish asosida chiqarilgan ilmiy xulosalar hisoblanadi. Shuningdek, izlanishlar jarayonida baholash iqtisodiy hodisa va jarayonlarga tizimli yondashuv, muallif tajribalari bilan qiyosiy tahlil o'tkazish orqali tegishli xulosalar chiqarishga imkon beruvchi usullardan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqotlar va tahlillar natijasida shuni ko'rdikki moliyaviy savodxonlik deganda jismoniy shaxslarning o'z moliyaviy mablag'larini samarali boshqara olish, hamda joriy va uzoq muddatli istiqbolli moliyaviy qarorlar qabul qilish qobiliyati tushunilgan. Shu bilan birga, turli mamlakatlarda moliyaviy savodxonlikni aniqlashda turlicha yondashuvlar mavjud. Masalan:

- odamlarning o'z mablag'lari doirasida yashash, shaxsiy moliyaviy holatini kuzatish, kelajakdagi daromad va xarajatlarini rejalashtirish, to'g'ri moliyaviy mahsulotlarni tanlash va moliyaviy muammolarni tushunish. (Buyuk Britaniya, Moliyaviy xizmatlarni tartibga solish va nazorat qilish boshqarmasi);
- har bir shaxsning doimiy o'zgaruvchan shaxsiy va tashqi iqtisodiy sharoitlarga samarali javob bera olish qobiliyati (AQSH, Moliyaviy savodxonlik bo'yicha maslahat kengashi);
- moddiy farovonlikka ta'sir etuvchi moliyaviy sharoitlarni tahlil qilish, boshqarish, o'qiy bilish va anglash qobiliyati (AQSH, Ijtimoiy va moliyaviy tadqiqotlar instituti).

1-rasm: Moliyaviy savodxonlik uch muhim komponenti

Shuni ta'kidlash kerakki, moliyaviy savodxonlik sohasidagi masalalar doirasi ancha keng bo'lib, nafaqat shaxsiy budjetni boshqarish qobiliyatini, balki bank va sug'urta xizmatlaridan xabardor bo'lishni, iste'molchilar huquqlarini bilishni, investitsiya qilish tamoyillarini tushunishni va tavakkalchilikni aniqlashlarni ham qamrab oladi. Ayniqsa, bunda ortiqcha qarzlarning shakllanishi va bankrotlik xavfining oldini olish zarurligi sababli moliyaviy risklarni boshqarish muhim masala bo'lib hisoblanadi.

Moliyaviy savodxonlikka ta'sir etuvchi omillarni quyidagi turlarga ajratish mumkin:

- **Demografik omillar:** yosh, jins, ta'lim, tajriba, daromad, kasb, bandlik xususiyati. Ushbu omillar ichidan aholining yoshini olib ko'radigan bo'lsak, tahlillar shuni ko'rsatadiki aholining yosh va yoshi katta qatlamida moliyaviy savodxonlik darajasi, o'rta yoshliklarga nisbatan pastroq bo'lganligi sababli ular moliyaviy xatoliklarga ko'proq yo'l qo'yishadi ^[8]. O'zbekiston misolida ko'radigan bo'lsak, 2023-yilda jami aholining 63 foizini yoshlar (35 yoshgacha) va 18 foizini yoshi kattalar (50 yoshdan katta) tashkil qiladi, statistikadan ko'rinadiki moliyaviy savodxonlik darajasini oshirish qatlami jami aholining 81 foizini tashkil etadi. Jinsni ko'radigan bo'lsak AQSHda o'tkazilgan tadqiqotlarga ko'ra, ayollarning moliyaviy savodxonligi erkaklarnikiga qaraganda pastroq bo'lishi mumkin ekanligi kuzatildi. Buning sababi bo'lib ayollarning moliyalashtirish qarorlarida erkaklarga qaraganda kamroq ishtirok etishi bilan bog'liq bo'lishi mumkinligini taxmin qilindi. Shuningdek, ko'plab tadqiqotlar ayollarning birja operatsiyalarida ishtirokining past bo'lishini tasdiqladi ^[9].
- **Ijtimoiy-iqtisodiy omillar:** kasb-hunar, shaxsiy daromad, mavqe, boylikning boshqa omillari.
- **Rivojlanish omillari:** oiladagi tarbiya, bolalik tajribasi, bandlik darajasi, sog'lik, kreditdan foydalanish imkoniyati. Rivojlanish omillari ichida bizning nazarimizda aholining bandlik darajasi eng muhim omillardan biri hisoblanadi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, odatda bandlik darajasi yuqoriroq bo'lgan davlatlarda moliyaviy savodxonlik darajasi nisbatan yuqori bo'ladi, buni band aholining daromad olishi bilan izohlashimiz mumkin.
- **Xulq atvor omillari:** o'ziga ishonch, o'z o'zini qadrlash.
- **Moliyaviy munosabatlar:** bunda insonlarning moliyaviy mablag'larini boshqara olish qobiliyati yoki ushbu sohadagi qiziqishlarini oshirishdan manfaatdorlik.
- **Moliyaviy qarashga ta'sirlar:** oila, do'stlar, tanishlar, tengdoshlarning ta'siri.
- **Shaxsiy psixologik omillar:** motivatsiya, idrok etish, o'rganish.
- **Madaniy faktura va din:** Ushbu omillar ichida dinni ko'radigan bo'lsak, odatda islom dini mamlakatlari, oiladagi moliyaviy qarorlarni qabul qilishda ayollarning ishtiroki nisbatan pastligi kuzatiladi. Bu o'z navbatida ayollar orasida moliyaviy savodxonlik darajasining pastligiga olib keladi. O'zbekiston aholisining ham 90 foiziga yaqinini islom diniga e'tiqod qiluvchilar tashkil qiladi.

Ta'sir etuvchi omillardan kelib chiqib, turli mamlakatlarda moliyaviy savodxonlikni oshirish dasturlarining asosiy maqsadi farqlanishi mumkin. Aksar mamlakatlarda dasturlar aholining bolalar va yoshlar qatlamiga qaratilgan va dasturni joriy qilishning asosiy instrumenti bo'lib internet hisoblanadi. Ba'zi mamlakatlarda esa alohida ijtimoiy guruhlariga individual loyihalar ham ishlab chiqilgan. Masalan: Avstraliyada yosh uy bekalari uchun alohida dastur mavjud.

Moliyaviy savodxonlik va moliyaviy ta'lim dasturlari rivojlanish darajasi	Mamlakatlar
Ko'p sonli yuqori darajadagi moliyaviy savodxonlikni oshirish dasturlariga ega bo'lgan; moliyaviy savodxonlikni oshirish muammosi uzoq vaqtdan beri o'rganilayotgan va dasturlari takomillashtirishgan.	AQSH, Avstraliya, Yangi Zelandiya, Kanada, Germaniya, Buyukbritaniya, Singapur
Moliyaviy savodxonlikni oshirish dasturlari ishlab chiqilgan; ammo moliyaviy savodxonlikni aniqlash va uni oshirish dasturlari takomillashtirilmagan.	Gollandiya, Italiya, Polsha, Xindiyaton, Avstriya, Rossiya
Moliyaviy savodxonlikni oshirish dasturlari yaqin yillarda ishlab chiqilgan; muammolar endi o'rganila boshlangan.	Argentina, Markaziy osiyo davlatlari, Saudiya Arabiston

2-rasm: Moliyaviy savodxonlik va moliyaviy ta'lim dasturlarining rivojlanish darajasi bo'yicha mamlakatlarni guruhi ^[9]

Deyarli barcha mamlakatlarda bu dasturlar davlat, shuningdek, xalqaro moliya institutlari va jamoat tashkilotlari hisobiga moliyalashtiriladi:

- Belgiya, Polsha, Koreya mamlakatlarida Milliy (markaziy) banklar tomonidan;
- AQSH, Buyuk Britaniya mamlakatlarida Moliyaviy regulyatorlar va ularga tenglashtirilgan tashkilotlar tomonidan;
- Avstriyada Bandlik masalalari bo'yicha institutlar (tashkilotlar) tomonidan;

- Slovakiyada Ta'lim vazirliklari va ta'lim tashkilotlari tomonidan;
- Belgiyada Qarzni to'lash bo'yicha muassasalar (tashkilotlar) tomonidan;
- Polshada turli xil Fondlar tomonidan.

Shu bilan birga, AQSH, Polsha va boshqa mamlakatlarda xususiy sektorlar tomonidan xam moliyalashtiriladigan dasturlar mavjud bo'lib, ushbu sektorlar tarkibiga asosan tijorat banklari kiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qiladigan bo'lsak, aholini moliyaviy savodxonligini oshirish bugungi kundagi dolzarb masalalardan biri hisoblanib dunyoning turli mamlakatlarida moliyaviy savodxonlik darajasini aniqlash, ta'sir etuvchi omillarni tahlil etish, dasturlar va ushbu dasturlarni moliyalashtirish manbalari bir birlaridan farq qiladi.

Aholining moliyaviy savodxonligini oshirish dasturlarini samarali joriy etayotgan davlatlar tajribasidan kelib chiqib qo'yidagilarni tavsiya qilish mumkin:

1. Moliyaviy savodxonlikni oshirish dasturlari xayotni rejalashtirishda muhim hisoblangan yo'nalishlarga qaratilgan bo'lishi lozim. Jumladan jamg'arma, kredit va qarzni boshqarish, sug'urta, pensiya, moliyaviy risklarni boshqarish, iste'molchilar huquqlarni himoya qilish;
2. Har bir maqsadli guruh uchun alohida dasturlar va usullardan foydalanish.
3. Moliyaviy savodxonlikni oshirish jarayoniga barcha moliya institutlarini jalb yetish, bunda asosan veb-saytni yaratish va unda imkoniyatlar, risklar va iste'mol bilan bog'liq ma'lumotlarni joylashtirib borish lozim.

Yuqoridagi tavsiyalarni samarali qo'llash orqali, mamlakatimiz aholisining, ayniqsa yosh va yoshi kattalar hamda ayollarning moliyaviy savodxonligini yanada oshirishga erishish mumkin hisoblaymiz.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning "Kapital bozorini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" Farmoni. 2021-yil 13-aprel. –<https://lex.uz/>
2. Lusardi, A & Mitchell 'The Economic Importance of Financial Literacy: Theory and Evidence', Journal of Economic Literature, том. 52, № 1, 5-44 бет, 2014.
3. Schwab, C, Iannicola Jr, D, Beck, T, Hira, T, Bryant, JH, Parker, J, Levine, L & Dawson, C 2009, President's Advisory Council on Financial Literacy, 13455, The department of the treasury, Washington, 2020 йил 20 август.
4. Remund, DL 2010, 'Financial Literacy Explicated: The Case for a Clearer Definition in an Increasingly Complex Economy', Journal of Consumer Affairs, том. 44, №. 2, 276-95 бет. Huston, 'Measuring Financial Literacy', Journal of Consumer Affairs, том. 44, №. 2, 296-316 бет, 2010.
5. Stewart, Canadians and Their Money: Building a Brighter Financial Future: Report of Recommendations on Financial Literacy, Department of Finance Canada, 2010.
6. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), 2017.
7. Volpe, RP, Kotel, JE & Chen, H 'A Survey of Investment Literacy among Online Investors', Journal of Financial Counseling and Planning, том. 13, № 1, 1-16 бет, 2002.
8. Agarwal, S, Driscoll, JC, Gabaix, X & Laibson, D 'The Age of Reason: Financial Decisions over the Life-Cycle with Implications for Regulation', Brookings Papers on Economic Activity, том. 9, № 2, 51-117 бет, 2009.
9. Еремина О.И Финансовая грамотность населения и пути ее повышения https://educenter.ru/netcat_files/userfiles/files/3.37/Stat'i/elibrary_28986098_16076486EREMINA.pdf

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.